

7. marts 2022

Til

Folketingets Miljø- og fødevarerudvalg

Resumé

Danmarks Ringmærkerforening, der er de aktive ringmærkeres forening, er bekymret for ringmærkningens fremtid i Danmark. Ringmærkning af fugle er en dansk opfindelse, idet Hans Christian Cornelius Mortensen i 1899 som den første påsatte en Stær en metalring med et unikt nummer, så den kunne spores tilbage til oprindelsesstedet. Succesen var så stor, at metoden i dag anvendes verden over, og har givet stor og uvurderlig viden om fugles færden, adfærd og livshistorier! Danmark indgår direkte i der europæiske EURING-samarbejde, som er et netværk af alle de europæiske ringmærkningscentraler, der bidrager til den internationale fugleovervågning.

Vi er cirka 220 danske ringmærkere, som gennem de seneste år har oplevet, at servicen fra Statens Naturhistoriske Museum er blevet forringet på grund af nedskæringer. Det kniber med bemanningen, og dermed den service, som vi i Danmarks Ringmærkerforening føler at ringmærkerne har krav på i forbindelse med deres store frivillige og ulønnede arbejdsindsats – faktisk det længst løbende Citizen science projekt i verden - de bidrager med.

De ca. 100.000 fugle der ringmærkes hvert år, kræver en arbejdsindsats for hver fugl på op til en halv time, hvilket vil sige 50.000 timers frivilligt arbejde. Hvis man skal sætte timeløn på det, svarer det til en samfundsværdi på omkring 10 millioner. Hertil kommer, at den enkelte ringmærkere selv betaler net, stænger, faglitteratur, benzin til kørsel osv. Ringmærkeren refusion for indsatsen - er som det eneste - de ringe der sættes på fuglene.

Ringmærkningen i Danmark forvaltes af Ringmærkningsadministrationen på Statens Naturhistoriske Museum, som står for koordinering, dataindsamling og kontakten med de frivillige ringmærkere rundt omkring i landet.

Som det ser ud nu, arbejder Ringmærkningsadministrationen efter en 3-årig kontrakt mellem Statens Naturhistoriske Museum og Miljøstyrelsen, og den nuværende kontrakt udløber med udgangen af 2023. I Danmarks Ringmærkerforening er vi af den opfattelse, at de 3-årige kontrakter ikke giver den nødvendige stabilitet og ro, som dansk ringmærkning har behov for.

Når det er sagt, er dette ikke en anmodning om støtte til den enkelte ringmærker, for hvem det er en passion og en hobby at være fugleringmærker. Det er en anmodning om bedre servicering i trygge rammer med langsigtede løsninger, hvor den daglige servicering af ringmærkerne, men ikke mindst forvaltningen og formidlingen af de mange indsamlede data får bedre vilkår.

Det er vores klare opfattelse, at administrationen af ringmærkningen bør have en plads på finansloven, og vi er ligeledes af den opfattelse, at der skal flere midler til, hvis de mange, mange data, som ringmærkningen indsamler skal ordentlig frem i lyset og nyttiggøres i de videnskabelige sammenhænge såvel som i folkeoplysningen.

Resultaterne fra fugleringmærkningerne er i høj grad med til at synliggøre biodiversitetskrisen, og indsatsen udgør en af grundstammerne i overvågningen af fuglebestandenes udvikling for over 100 fuglearter. Bidraget hertil kommer fra både den systematiske ringmærkning, der foretages på fuglestationerne og ved CES-mærkningerne, men også fra den monitoringsringmærkning, der løbende foretages af de frivillige. Samtidig vil ringmærkning fremover være vigtigt for fremskaffelse af valide data i vurderingen tiltags effekt på naturen og biodiversiteten.

Vi anmoder om et foretræde for Folketingets Miljø- og fødevarerudvalg snarest muligt, så vi kan forklare vores sag, og hvordan vi ser ringmærkningens fremtid.

Beskrivelse

Danmarks Ringmærkerforening, der repræsenterer de aktive ringmærkere, er bekymrede for ringmærkningens fremtid i Danmark.

Der er cirka 220 ringmærkere i Danmark, som alle arbejder ulønnet, men er drevet af fascinationen af at se på fugle. De har gennem de seneste år oplevet, at servicen fra Statens Naturhistoriske Museum er blevet forringet på grund af nedskæringer. Det kniber med bemanningen, og dermed den service, som vi i Danmarks Ringmærkerforening føler at ringmærkerne har krav på i forbindelse med deres store frivillige arbejde – det længst løbende Citizen science projekt i verden - de bidrager med.

Hertil kommer de omkring 1000 findere i Danmark, som årligt melder fund eller aflæsning af ringmærket fugl ind til Ringmærkningsadministrationen og dermed også bidrager til forskningen i forvaltningen af arter og natur. Ud over at oplysningen giver viden og data til forskningen, bidrager oplysningen til at sprede kendskab til betydningen af ringmærkning via information til finderens om fuglens data.

Ringmærkning af fugle er en dansk opfindelse, idet Hans Christian Cornelius Mortensen i 1899 i Viborg som den første satte en metalring med et unikt nummer på Stær, så den kunne spores tilbage til oprindelsesstedet, hvis den blev fundet igen. Succesen var så stor, at metoden siden er spredt verden over, og har givet stor og uvurderlig viden om fugles færden, adfærd og livshistorier!

Der ringmærkes i dag ca. 100.000 fugle af de frivillige ringmærkere i Danmark hvert år. Man regner med, at tidskravet til håndtering af hver fugl i gennemsnit er op til en halv time, hvilket vil sige 50.000 timers frivilligt arbejde. Hvis man skal sætte timeløn på det, svarer det til en samfundsværdi på omkring 10 millioner. Ud over den tid de enkelte ringmærkere bruger, betaler ringmærkerne selv net, stænger, faglitteratur, benzin til kørsel osv. Det ringmærkeren får, er som det eneste, de ringe der skal sættes på fuglene.

De seneste mange år har dansk ringmærkning været administreret af Ringmærkningscentralen (nu Ringmærkningsadministrationen) på Statens Naturhistoriske Museum, som har stået for koordinering, dataindsamling og kontakten med de frivillige ringmærkere rundt omkring i landet. Ringmærkningsadministrationen står ligeledes for udleveringen af ringe og for tilbagemelding af aflæste fugle samt som forvalter af databasen, hvori alle oplysninger om ringmærkede og aflæste danske fugle opbevares.

Ringmærkningsadministrationen arbejder efter en 3-årig kontrakt mellem Statens Naturhistoriske Museum og Miljøstyrelsen, og den nuværende kontrakt udløber med udgangen af 2023. I Danmarks Ringmærkerforening er vi af den

opfattelse, at den 3-årige kontrakter ikke giver den nødvendige stabilitet og ro, som dansk ringmærkning har behov for. Samtidig vurderes bemanningen at være minimums bemanning, som resulterer i dårlig servicering af de frivillige. Bedre økonomi vil give mulighed for udvikling af relevante databaseredskaber til hurtigere (og vigtig) servicering af de frivillige, men også af forskerne. Samtidig vil flere ressourcer gøre det muligt at rekruttere og fastholde nye frivillige ringmærkere.

Som det kan ses, er dette ikke en anmodning om støtte til den enkelte ringmærker, for hvem det er en passion og en hobby – for nogen nærmest et kald - at være fugleringmærker. Det er en anmodning om bedre servicering i trygge rammer med langsigtede løsninger, hvor den daglige servicering af ringmærkerne, men ikke mindst forvaltningen af de mange data får bedre vilkår.

Vi er klart af den opfattelse, at administrationen bør have en plads på finansloven, og vi er ligeledes klart af den opfattelse, at der skal flere midler til, hvis de mange, mange data, som ringmærkningen indsamler skal ordentlig frem i lyset og nyttiggøres i videnskabelig sammenhæng og effektivt indgå i den løbende overvågning af udviklingen i Danmarks fugleliv.

Ringmærkning bidrager ikke blot til overvågningen af den danske fuglebestand, men data indgår også i et større afro-europæisk netværk via EURING, der er sammenslutningen af de europæiske ringmærkningscentraler. Dansk ringmærkning bidrager således via til den internationale fugleovervågning.

Millioner af fugle er således blevet ringmærket og resultaterne af dette frivillige arbejde (både projektmærkning, men også den mere generelle monitoringsmærkning) stilles frit til rådighed for den videnskabelige fugleforskning og det har gennem årtier udmøntet sig i hundredvis af videnskabelige arbejder, der til stadighed er genstand for formidling til den naturinteresserede offentlighed. Det sker via publikationer, udstillinger, publikumsarrangementer og hjemmesider. Ringmærkningen er således central i formidlingen af biodiversitetskrisen, hvor naturen skal vises konkret og gøres nærværende for børn, unge og voksne.

De data som fremkommer ved indsatsen, stilles frit til rådighed for den videnskabelige fugleforskning og gennem årtier er de blevet udmøntet i hundredvis af videnskabelige og naturhistoriske artikler. Ringmærkerforeningen har således samlet en oversigt på deres hjemmeside over videnskabelige og naturhistoriske artikler, der pt. omfatter mere end 1000 artikler.

Samtidig udgør indsatsen en af grundstammerne i overvågningen af fuglebestandenes udvikling for over 100 fuglearter, - det gælder både den systematiske ringmærkning, der foretages på fuglestationerne og ved CES-mærkningerne, samt den monitoringsring-mærkning, der år efter år foretages af frivillige ringmærkere spredt over hele Danmark. Resultaterne af de danske

ringmærkeres indsats kommunikerer ud internationalt og anvendes i den internationale formidling af de vilde fugles træk og overlevelse.

De seneste år er disse projekter i højere grad blevet koordineret af Ringmærkningscentralen. Der sættes meget på CES-mærkning, der er en standardiseret form for ringmærkning af ynglefugle, hvor ringmærkningen gennemføres på samme sted og på samme måde år efter år. Sådanne lange tidsserier er med til at give vigtige informationer om blandt andet ynglesucces og overlevelsesrater, og dermed udviklingen i fuglebestandene. Det samme er de standardiserede mærkninger på Dansk Ornitologisk Forenings fuglestationer. Dette uvurderlige frivillige arbejde indgår i det internationalt forpligtende samarbejde, f.eks. efter EU fuglebeskyttelsesdirektivet (bl.a. artikel 12 der forpligter medlemslande til at rapportere og følge bestandsudviklinger af fugle).

Der er ingen tvivl om, at det, at man ved hjælp af ringmærkning følger fuglene, også er med til at synliggøre biodiversitetskrisen, bl.a. på grund af tab af biotoper, anvendelse af sprøjtemidler og klimaændringer. EURING noterer, at der er et stigende behov for oplysninger fra ringmærkningen om svar på biodiversitets-krisen og klimaændringerne.

En anden vigtig pointe er, at ringmærkning bidrager til at forudsige, kortlægge og vise spredning af alvorlige sygdomme som fugleinfluenza, West Nile Virus og spredning af flåter. I takt med klimaforandringerne forventes flere og flere "eksotiske" sygdomme at komme herop. En lang række af disse er zoonoser, der kan smitte fra dyr til mennesker. Overvågning af disse sygdomme er derfor kritisk nødvendigt, og her spiller ringmærkning en vigtig rolle, da ringmærkere besidder viden om, hvorledes et stort antal fugle kan fanges, undersøges og testes.

Endelig må det formidling til offentligheden – især børn og unge – af natur og sammenhænge i naturen ikke glemmes, fordi man i dag ofte kun besidder en meget fragmenteret og usammenhængende viden herom.

Vi anmoder om et foretræde for Folketingets Miljø- og fødevarerudvalg snarest muligt, så vi kan forklare vores sag, og hvordan vi ser ringmærkningens fremtid.

På vegne af Danmarks Ringmærkerforening

Med venlig hilsen
Henning Ettrup
Formand